

Αθήνα, 10 Ιουνίου 2014

Προς: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Πειραιώς 132, 118 54, Αθήνα

Email: elecmarket@rae.gr

Θέμα: Δημόσια Διαβούλευση για τη δημιουργία ρυθμιζόμενης προθεσμιακής αγοράς, για την πρόσβαση προμηθευτών σε ενέργεια από λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή

- Σχετ.: 1. Το από 23.11.2010 δημοσιευμένο Πλαίσιο Θέσεων της EBIKEN με τίτλο «Προτάσεις για την απελευθέρωση και την ομαλή μετάβαση σε μια ανταγωνιστική αγορά ενέργειας»
2. Από 11.2.2011 επιστολή της EBIKEN προς European Commission, DG COMP με θέμα: «Observations on the consultations on Greek lignite and electricity markets»
3. Από 2.3.2011 επιστολή της EBIKEN προς European Commission, DG COMP με θέμα: «Clarifications to the observations on Greek lignite and electricity markets»
4. Από 7.2.2012 επιστολή της EBIKEN προς European Commission, DG COMP με θέμα: «Follow-up to the market consultation»
5. Η I-160389/1.8.2012 επιστολή της EBIKEN προς τη ΡΑΕ με θέμα: «Προτάσεις της ΡΑΕ για την αναδιοργάνωση της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας»
6. Η I-162660/1.10.2012 επιστολή της EBIKEN προς τη ΡΑΕ με θέμα: «Συμπληρωματική επιστολή για μοντέλο τύπου NOME»
7. Η από 22.11.2012 επιστολή της EBIKEN προς τη ΡΑΕ με θέμα: «Προτάσεις της ΡΑΕ για την αναδιοργάνωση της αγοράς ηλεκτρισμού – Συμπληρωματικές παρατηρήσεις»

Κύριοι,

Αναφορικά με την πρόταση που τίθεται σε Δημόσια Διαβούλευση και τα συνοδευτικά κείμενα και πληροφορίες, υποβάλλουμε στη συνέχεια τις παρατηρήσεις μας.

A. Επί της Αρχής

1. Η δυνατότητα πρόσβασης της εγχώριας βιομηχανίας εντάσεως ενέργειας σε λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή με βάση το κόστος παραγωγής αποτελεί πάγιο αίτημα της EBIKEN ήδη από τα τέλη του 2010 (βλ. σχετικές επιστολές), ως η μοναδική βιώσιμη διέξοδος ώστε το πλεόνασμα παραγωγού, που δημιουργείται σήμερα λόγω της μονοπωλιακής εκμετάλλευσης των εγχώριων πόρων ενέργειας, να μεταφερθεί, επιτέλους, στον τελικό καταναλωτή.

2. Η EBIKEN πρώτη εισήγαγε στο δημόσιο διάλογο, το πρότυπο του εφαρμοζομένου στη Γαλλία συστήματος «NOME», ως εναλλακτική για τη δημιουργία ρυθμιζόμενης προθεσμιακής αγοράς με τον ανωτέρω σκοπό.

3. Στο πρόσφατα επικαιροποιημένο Μνημόνιο¹ γίνεται εκτενής και ξεκάθαρη αναφορά για τη σημασία «της προτεραιότητας άρσης των στρεβλώσεων της αγοράς» και επισημαίνεται η σημασία για τις βιομηχανίες έντασης ενέργειας της «επιτάχυνσης των μετασχηματισμών». Ανάμεσα στα προτεινόμενα μεσοπρόθεσμα μέτρα αναφέρεται η εισαγωγή δημοπρασιών φορτίου βάσης για να αντιμετωπιστεί η δεσπόζουσα θέση της ΔΕΗ στην προμήθεια και γίνεται ρητή αναφορά σε μηχανισμό «τύπου NOME».

4. Ωστόσο, στο κείμενο προτάσεων που βρίσκεται σε διαβούλευση δεν υπάρχει καμία αναφορά στο Γαλλικό σύστημα NOME ενώ ο προτεινόμενος μηχανισμός έχει σημαντικότερες αποκλίσεις από το Γαλλικό μοντέλο. Επί της ουσίας, η παρούσα πρόταση διαφέρει ριζικά σε όλα τα βασικά σημεία του πρωτότυπου μηχανισμού μέσω του οποίου οι βιομηχανικοί καταναλωτές εντάσεως ενέργειας δύνανται να προμηθεύονται το σύνολο σχεδόν των αναγκών τους σε ηλεκτρική ενέργεια.

5. Είναι διαπιστωμένο πως η ΔΕΗ αποτελεί ακόμη σήμερα *de facto* μονοψώνιο για τη βιομηχανία εντάσεως ενέργειας, γεγονός καταγεγραμμένο και τεκμηριωμένο, μεταξύ άλλων, σε πολυάριθμες Αποφάσεις της ΡΑΕ. Στη λογική αυτή ο μηχανισμός NOME προτείνεται από τη ΡΑΕ τα τελευταία χρόνια ως ιδανική μεταβατική λύση για να άρει αυτή τη στρέβλωση και να αποτελέσει για τη βιομηχανία μία πραγματική και βιώσιμη εναλλακτική πηγή προμήθειας ενέργειας σε ανταγωνιστική τιμή, που να λαμβάνει υπόψη το συγκριτικό πλεονέκτημα των ηλεκτρικών χαρακτηριστικών των βιομηχανιών.

6. Η παρούσα πρόταση ωστόσο φαίνεται πως στοχεύει πολύ περισσότερο στη στήριξη με ρυθμιστικά μέτρα των προμηθευτών/εναλλακτικών παραγωγών που δραστηριοποιούνται σήμερα στην αγορά και στην υποβοήθηση εισόδου νέων παικτών στην προμήθεια, με τρόπο ανάλογο με εκείνον που τα τελευταία χρόνια υποβοηθήθηκε με ρυθμιστικά μέτρα (και πολύ υψηλό κόστος) η είσοδος παικτών στην ηλεκτροπαραγωγή, και ελάχιστα στο διακηρυγμένο στόχο της που είναι η μεταφορά του οικονομικού πλεονάσματος της παραγωγής στον καταναλωτή.

B. Προτάσεις

Με βάση τις πιο πάνω παρατηρήσεις, θεωρούμε ότι η **ρυθμιζόμενη προθεσμιακή αγορά πρέπει να έχει τα εξής χαρακτηριστικά:**

7. **Δικαιώματα χρήσης:** Να δοθεί, όπως και στο αυθεντικό σύστημα NOME, η δυνατότητα σε εγχώριους βιομηχανικούς καταναλωτές να προμηθεύονται φορτίο βάσης για το σύνολο του έτους, ίσο κατ' αντιστοιχία με τη μέση κατανάλωση τους στις περιόδους μη-αιχμής (ήτοι χαμηλής ζήτησης). Κατ' αναλογία με το Γαλλικό NOME, οι αντίστοιχοι περίοδοι χαμηλής ζήτησης στην Ελλάδα είναι καθημερινά μεταξύ 01:00 με 07:00 όπως επίσης και τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες. Για την επαλήθευση της ορθής κατανομής του φορτίου βάσης μπορεί να γίνεται ετήσια εκκαθάριση, με επιτρεπόμενη απόκλιση μέχρι -10% μεταξύ του μέσου φορτίου που

¹ The Second Economic Adjustment Programme for Greece, Fourth Review – April 2014

καταναλώθηκε στις ώρες χαμηλής ζήτησης (όπως ορίστηκε παραπάνω) και του φορτίου που έλαβε ο καταναλωτής μέσω του ελληνικού NOME. Για απόκλιση άνω του 10% μπορούν να προβλέπονται βαθμιαίες, οικονομικές ρήτρες ώστε να αποφεύγεται η κατάχρηση του συστήματος.

8. Τιμή αγοράς: Η πρόσβαση στο φορτίο βάσης να γίνεται σε μια συγκεκριμένη και διοικητικά ορισμένη τιμή. Η διενέργεια δημοπρασιών (και όχι ο καθορισμός τιμής) αποτελεί πολύ ουσιαστική απόκλιση από το εφαρμοζόμενο σύστημα NOME στη Γαλλία, όπου για ευνόητους λόγους δεν ετέθη ποτέ το ζήτημα της δημιουργίας δημοπρασιών.

9. Επιπλέον χρεώσεις: Η διοικητικά οριζόμενη τιμή δεν πρέπει να επιβαρύνεται με όλες τις χρεώσεις που σχετίζονται σήμερα με την υποχρεωτική ημερήσια αγορά (pool). Σε αντίθετη περίπτωση η όλη προσπάθεια ακυρώνεται, αφού ο νέος μηχανισμός θα επιβαρύνεται και πάλι με όλες τις στρεβλώσεις και τις αστοχίες του συστήματος που επιχειρεί να αντικαταστήσει.

A. Ειδικότερα, οι επιπλέον χρεώσεις επί της διοικητικά ορισμένης τιμής πρέπει να διαμορφωθούν ως εξής:

- a. Αποδεικτικά Διαθεσιμότητας Ισχύος: Χρέωση εξορθολογισμένων και εξατομικευμένων ΑΔΙ. Η χρέωση των ΑΔΙ του κάθε καταναλωτή Μέσης και Υψηλής Τάσης να γίνεται ανάλογα με το προφίλ του και να βασίζεται στα ΑΔΙ που λαμβάνει η λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή που συμμετέχει στο NOME.
- b. Λογαριασμός Προσαυξήσεων ΛΠ3: Μη χρέωση ΜΑΜΚ και Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης του Φυσικού Αερίου των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς δεν αφορούν την λιγνιτική & υδροηλεκτρική παραγωγή που συμμετέχει στο NOME.
- c. Ελάχιστο έσοδο ΑΠΕ: Εξαίρεση από τη χρέωση, καθώς δεν αφορά την λιγνιτική & υδροηλεκτρική παραγωγή που συμμετέχει στο NOME.

B. Χρεώσεις εκτός pool:

- d. Κόστος δικαιωμάτων CO₂: ο αγοραστής να χρεώνεται στη βάση του 75% των εκπομπών της πιο αποδοτικής μονάδας της ΔΕΗ, προκειμένου να υπάρχει επιπλέον κίνητρο βελτίωσης της λειτουργικής αποδοτικότητας των μονάδων της ΔΕΗ.

10. Διαχείριση δικαιωμάτων φορτίου βάσης NOME: Ανάλογα με το προφίλ λειτουργίας ενός καταναλωτή μπορεί να δημιουργείται περίσσεια ενέργειας μεταξύ των δικαιωμάτων NOME που αγοράστηκαν και της πραγματικής κατανάλωσης. Η περίσσεια αυτή θα πρέπει να μπορεί διατίθεται σε πρώτη φάση στον ΗΕΠ και στην Οριακή Τιμή Συστήματος (όπως αυτή διαμορφώνεται ανά ώρα) ή σε ένα εγχώριο Χρηματιστήριο Ενέργειας, όποτε αυτό τεθεί σε λειτουργία, ούτως ώστε να παρέχεται πραγματικό κίνητρο στον καταναλωτή για να λειτουργήσει σε ώρες μη-αιχμής (off-peak). Επιπλέον, τυχόν διαφορές μεταξύ πραγματικής κατανάλωσης και ημερήσιας δήλωσης θα πρέπει να εκκαθαρίζονται μέσω αγοράς balancing. Με τη σημερινή πρόταση της Αρχής δεν παρέχεται αυτή η δυνατότητα, και διαιωνίζεται η σημερινή στρέβλωση όπου η μη-αιχμιακή λειτουργία όχι μόνο δεν υποστηρίζεται αλλά αντιθέτως εμμέσως επιδοτεί τις

λοιπές καταναλώσεις. Η δυνατότητα διάθεσης της πιθανής περίσσειας λαμβανόμενου φορτίου βάσης μέσω του Ελληνικού NOME στην ημερήσια αγορά αποτελεί βασική πρόνοια του Γαλλικού NOME η οποία πρέπει αναμφισβήτητα να ενσωματωθεί και στο αντίστοιχο Ελληνικό NOME.

11. Έκπτωση ή επιβάρυνση της τιμής αγοράς φορτίου βάσης NOME: Να υπάρχει έκπτωση ή επιβάρυνση ως προς την διοικητικά οριζόμενη τιμή διάθεσης του φορτίου βάσης του NOME που θα εξαρτάται από τη διαφορά της μέσης κατανάλωσης του αγοραστή στην ζώνη εκτός αιχμής από τη μέση κατανάλωση του συστήματος στις ίδιες ώρες (μη αιχμής). Ο μηχανισμός αυτός, που πρόκειται να αποτελέσει μέρος και του Γαλλικού συστήματος, παρέχει κίνητρο στον καταναλωτή για τη λειτουργία σε ώρες χαμηλού φορτίου που οδηγεί στην συνεπακόλουθη στήριξη του Συστήματος Ενέργειας.

12. Προκαταβολή και οικονομικές εγγυήσεις: το ελάχιστο ύψος προκαταβολής για το κατανεμηθέν φορτίο βάσης, δεν πρέπει να ξεπερνάει το 1%. Γενικότερα, η συμμετοχή στο μηχανισμό ενός καταναλωτή με εμπεδωμένη, μακρόχρονη παρουσία στην αγορά και ειδικότερα ενός βιομηχανικού χρήστη που είναι δεσμευμένος στην αγορά, δεν αυξάνει με κανένα τρόπο τον κίνδυνο της αγοράς. Επομένως δεν υφίσταται λόγος να ζητούνται επιπλέον εγγυήσεις για τις καταναλώσεις που αντιστοιχούν στους βιομηχανικούς καταναλωτές, ποσό μάλλον όταν το ύψος αυτών είναι πιθανό να αποτελέσει αποτρεπτικό παράγοντα συμμετοχής.

13. Για την αποφυγή οποιασδήποτε προσπάθειας κατάχρησης του συστήματος κατανομής φορτίων βάσης θα πρέπει να απαγορεύεται η πώληση στο εξωτερικό οποιουδήποτε φορτίου βάσης έχει κατανεμηθεί μέσω του Ελληνικού NOME.

14. Χρονικό πλαίσιο εφαρμογής: Η EBIKEN έχει θέσει το αίτημα υλοποίησης του μηχανισμού NOME προ τετραετίας, με πλήρη συναίσθηση της πολυπλοκότητας στην εφαρμογή, των συνεπειών στη διάρθρωση της αγοράς και των προαπαιτούμενων μηχανισμών αγοράς (πχ Χρηματιστήριο Ενέργειας, balancing market, μη-υποχρεωτικό pool κτλ). Στη Γαλλία ο αντίστοιχος μηχανισμός αποτέλεσε αντικείμενο εντατικής διαβούλευσης για τουλάχιστον τρία χρόνια. Στη χώρα μας επιχειρείται η υλοποίηση σε διάστημα μικρότερο των 6 μηνών ενώ ταυτόχρονα, εισάγονται καίριες αποκλίσεις από το πρωτότυπο που έλαβε την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Εκτιμούμε πως ο αυθεντικός μηχανισμός NOME μπορεί όντως να αποτελέσει τη γέφυρα για τη μετάβαση σε μια λειτουργούσα αγορά ενέργειας, περιορίζοντας σημαντικά τις στρεβλώσεις του παρελθόντος (και του παρόντος). Ωστόσο, ο προτεινόμενος μηχανισμός όπως έχει παρουσιαστεί οδηγεί σε διαιώνιση των σημερινών στρεβλώσεων, αντικαθιστώντας τις υφιστάμενες στρεβλώσεις με νέες. Εν κατακλείδι η ΡΑΕ δεν πρέπει να «πρωτοτυπήσει» εφαρμόζοντας κάτι διαφορετικό από ό,τι ήδη υλοποιείται στο εξωτερικό και έτσι προτείνεται η εφαρμογή και στην Ελλάδα του αυθεντικού μοντέλου NOME που εφαρμόζεται ήδη στη Γαλλία Εφόσον χρειαστεί επιπλέον χρόνος για διαβούλευση ή τη δημιουργία υποστηρικτικών μηχανισμών (πχ κατάργηση υποχρεωτικού pool, άρση εμποδίων στις εισαγωγές), αυτός να διατεθεί.

Γ. Σχόλιο επί τις τιμής διάθεσης

15. Η τιμή διάθεσης της παραγωγής, είναι προφανώς από τους κρίσιμότερους παράγοντες. Κατανοούμε πως το στοιχείο αυτό αναμένεται να προκύψει σύντομα από τα αποτελέσματα κοστολογικής μελέτης που η Αρχή έχει αναθέσει. Είναι γνωστό ωστόσο πως τους τελευταίους μήνες έχουν δει το φως της δημοσιότητας μελέτες και απόψεις που επιχειρούν να απαντήσουν σε αυτό το ερώτημα.

16. Είναι γνωστό ότι το θέμα του καθορισμού του μεταβλητού κόστους μιας λιγνιτικής μονάδας έχει αναδειχθεί και είναι άρρηκτα συνδεδεμένο, μεταξύ άλλων, με την επιβίωση της Ελληνικής βιομηχανίας. Το γεγονός ότι στην τιμή που θα προκύπτει από την δημοπρασία θα προστίθενται και σειρά άλλων επιβαρύνσεων, καθώς και η προμήθεια του προμηθευτή, μπορεί να οδηγήσει στην πράξη την βαριά βιομηχανία εκτός του μηχανισμού, καθώς η τιμή που θα προκύπτει δεν θα αποτελεί βιώσιμη λύση για την βιομηχανία. Ειδικότερα, με δεδομένες τις διατυπωμένες και σταθερές θέσεις της ΔΕΗ περί του «κόστους» της, κρίνουμε ως εξαιρετικά επικίνδυνη την εξαγωγή συμπερασμάτων μόνο από τις τεχνικές παραμέτρους του μηχανισμού, χωρίς να έχουμε έστω μια ένδειξη για την παράμετρο του κόστους. Ως βιομηχανικοί καταναλωτές ενέργειας αξιολογούμε το συνολικό, τελικό κόστος προμήθειας.

17. Δε χωρούν παρανοήσεις εδώ. Η τιμή που θα προκύψει για τη διάθεση φορτίου βάσης θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για την εγχώρια αγορά ηλεκτρισμού τα επόμενα χρόνια. Δε νοείται η τιμή αυτή να αντιμετωπίζεται ως τεχνική λεπτομέρεια. Αποτελεί αντίθετα μαζί με το μηχανισμό που θα εφαρμοστεί την βασική παράμετρο που θα κρίνει ποιον αφορά ο σχεδιασμός, σε ποιον κατανέμει «το οικονομικό πλεόνασμα της παραγωγής» και το αν οδηγούμαστε απλώς σε ένα ολιγοπωλιακό μοντέλο που θα διαμορφώνει τιμές σε πολύ υψηλά επίπεδα, χωρίς κανένα όφελος για τον τελικό καταναλωτή.

18. Εν αναμονή της επίσημης τοποθέτησης της Αρχής επί του θέματος, επισημαίνουμε τα κάτωθι:

- I. Η απόφαση δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά στα λογιστικά στοιχεία ενός μονοπωλίου που επιδιώκει με κάθε τρόπο να μετακυλίνει τις οικονομικές ανεπάρκειές του στην αγορά και τον καταναλωτή, όπως γίνεται μέχρι σήμερα.
- II. Ο καθορισμός της τιμής διάθεσης πρέπει να είναι σύμφωνος τόσο με διεθνή standards και μελέτες για το κόστος ανάλογων χαρτοφυλακίων παραγωγής όσο και με πρόσφατες και παλαιότερες ρυθμιστικές και διαιτητικές αποφάσεις με αυτό ακριβώς το αντικείμενο.
- III. Με βάση τα ανωτέρω, η τιμή διάθεσης πρέπει να κυμαίνεται περί τα 30 €/MWh, ένα επίπεδο που είναι απόλυτα συμβατό με το τι ισχύει σε άλλες χώρες της ΕΕ ή των Βαλκανίων (π.χ. Λιγνιτική παραγωγή σε Γερμανία, Βουλγαρία και Σερβία).

Δ. Επίλογος

19. Τα παραπάνω σημεία αποτελούν τον πυρήνα των θέσεων μας και συνιστούν το ελάχιστο που απαιτείται προκειμένου το Ελληνικό ΝΟΜΕ να αποτελέσει πραγματική εναλλακτική για τη βιομηχανία και τον τελικό καταναλωτή που αποτελούν μέχρι σήμερα τα θύματα όλων των στρεβλώσεων, ανεπαρκειών και αποτυχημένων πολιτικών στην αγορά ενέργειας.

20. Συμπερασματικά, αναλογιζόμενοι την κρισιμότητα και τις συνέπειες της παρούσας πρότασης για την Ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και κατ' επέκταση για την ίδια την επιβίωση της εγχώριας βιομηχανίας, δηλώνουμε πως **με την παρούσα του μορφή και χωρίς τις συγκεκριμένες αλλαγές που προτείνουμε, το προτεινόμενο σχέδιο δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό**, καθώς δεν πετυχαίνει κανέναν από τους σκοπούς για τους οποίους δημιουργείται, ενώ θα δημιουργήσει αρνητικότατο τετελεσμένο στην προσπάθεια εύρεσης βιώσιμης λύσης για τη μείωση του ενεργειακού κόστους στον τελικό καταναλωτή και ειδικότερα στη βιομηχανία.

... // ...

Με εκτίμηση,

Κωνσταντίνος Κουκκλής

Πρόεδρος ΔΣ

Μέλη ΕΒΙΚΕΝ: ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, Air Liquide HELLAS, ΑΚΡΙΤΑΣ, ΑΛΟΥΜΑΝ, ΓΙΟΥΛΑ ΥΑΛΟΥΡΓΙΑ, ΕΛΒΑΛ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ & ΧΗΜΙΚΑ ΕΛΦΕ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΑΛΥΒΟΣ, ENERGEAN, ΕΠΙΛΕΚΤΟΣ, ΚΕ.Β.Ε., LINDE Hellas, ΜΕΛ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΑΡΤΟΥ, ΜΕΓΑ, ΠΑΚΟ, ΣΙΔΕΝΟΡ, SOVEL, ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ, ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΤΙΤΑΝ, ΧΑΛΚΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, ΧΑΛΥΨ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ, ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ, ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ